

Mödrars attityder till långtidsamning

FÖRFATTARE	Anne Hamréus Julia Ivanoff
PROGRAM/KURS	Barnmorskeprogrammet RPH100/HT 2010
OMFATTNING	15 högskolepoäng
HANDLEDARE	Marie Berg
EXAMINATOR	Liselott Dellenborg

Sahlgrenska akademien

Titel (Svenska)	Mödrars attityder till långtidsamning
Titel (Engelska)	Mothers attitudes towards long term breastfeeding
Arbetets art:	Självständigt arbete - magisteruppsats
Program/kurs/kurskod/	Barnmorskeprogrammet/Reproduktiv och perinatal hälsa – examensarbete/RPH030
Arbetets omfattning:	15 Högskolepoäng
Sidantal:	27 sidor
Författare:	Anne Hamréus & Julia Ivanoff
Handledare:	Marie Berg
Examinator:	Liselott Dellenborg

SAMMANFATTNING

Omgivningens åsikter och attityder är betydelsefulla faktorer som påverkar amningslängden. Syftet med denna studie var därför att undersöka mödrars attityder till långtidsamning. Internetsajten Familjeliv.se valdes som plats för studiens utförande och 202 diskussionsinlägg författade av totalt 108 mödrar analyserades med hjälp av manifest innehållsanalys såsom beskrivet utav Graneheim & Lundman (2004). I resultatet identifierades sex teman och 16 subteman. I resultatet var det tydligt hur de mödrar som långtidsammar grundar sina argument på vetenskapliga rön till skillnad från dem som är negativt inställda vilka baserar sina attityder på en allmän negativ inställning i det svenska samhället. Det är rimligt att anta att långtidsammande mödrar måste söka kunskap och basera sig på vetenskap för att försvara sig mot den tydligt negativa inställning som finns i vårt samhälle. Med anledning av detta är det viktigt för barnmorskor att identifiera de faktorer som påverkar attityden till långtidsamning. Vi hoppas att denna uppsats kan ligga till grund för att visa behovet av ytterligare forskning i ämnet långtidsamning.

ABSTRACT

Attitudes and opinions of surrounding people are important factors that influence breastfeeding duration. The aim of this study was therefore to investigate mothers' attitudes towards long term breastfeeding. The website Familjeliv.se was chosen for the conduct of this study and 202 posts written by a total of 108 mothers were analyzed with manifest content analysis as described by Graneheim & Lundman (2004). In the result, six themes and 16 subthemes were identified. The result clearly shows how the long-term breastfeeding mothers base their arguments on scientific evidence as opposed to those who have a negative attitude. They base their opinions on a generally negative attitude in the Swedish society. It is reasonable to assume that long-term breast feeding mothers need to seek knowledge and rely on science to defend themselves against the clearly negative attitudes that exists in our society. Considering this, it is important for midwives to identify the factors that affect the attitude towards long term breastfeeding. We hope that this study will contribute to set focus on the need of further research concerning long term breastfeeding.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	1
BAKGRUND.....	1
DEFINITIONER, AMNINGSSTATISTIK SAMT REKOMMENDATIONER	1
AMNINGENS FÖRDELAR	2
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER FÖR STUDIE OM LÅNGTIDSAMNING	3
PERSON, ENVIRONMENT OCCUPATION, PEO – PERSON, MILJÖ, AKTIVITET	4
ANKNYTNINGSTEORIN OCH LÅNGTIDSAMNING	6
TIDIGARE FORSKNING OM FAKTORER SOM PÅVERKAR AMNINGSLÄNGD	8
BARNNS UPLEVELSER AV LÅNGTIDSAMNING.....	10
PROBLEMFÖRMULERING	11
SYFTE	11
METOD.....	11
URVAL OCH DATAINSAMLING	12
DATAANALYS	12
FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	13
RESULTAT	15
RESULTATDISKUSSION.....	21
METODDISKUSSION.....	24
KONKLUSION	26
REFERENSER	27
BILAGA 1	

INLEDNING

Amning är att betrakta både som en biologisk process och en aktivitet som i hög grad påverkas av den kultur den ammande kvinnan lever i. Människobarnet är ur ett biologiskt perspektiv anpassat till att ammas i ett flertal år men amningslängden påverkas också av ett flertal kulturella faktorer såsom rådande samhällsnormer, kvinnans dagliga aktiviteter och uppfattningar om självständighet och autonomi (Dettwyler, 2008). Sett globalt är det vanligt att amningen fortsätter upp i småbarnsåren och även i Sverige pågick den ofta upp i två-tre årsåldern i början av 1900-talet. Därefter började framförallt barnläkare att propagera för att amningen skulle vara schemalagd och begränsad, detta eftersom amningen sågs som mat och amningstillfällena som ”måltider” mer än något annat. Ett annat viktigt skäl till att amningen ansågs behöva regleras var att spädbarnet behövde uppfostras och lära sig att inte genast få sina behov tillfredsställda (Svensson & Nordgren, 2002; Kylberg, Westlund & Zwedberg, 2009).

Det var alltså inte länge sedan normen i Sverige var att amma sina barn under flera år något som idag är tämligen ovanligt. Då långtidsamning är en ovanlig företeelse saknas det kunskap om attityder kring detta i stort. I denna uppsats har vi valt att fokusera på mödrars attityder till långtidsamning. Skall mödrar ha möjlighet att göra ett välinformerat val avseende amningslängd krävs kunskaper om såväl deras personliga som samhälleliga tankar och attityder.

BAKGRUND

DEFINITIONER, AMNINGSSTATISTIK SAMT REKOMMENDATIONER

Enligt Världshälsoorganisationerna WHO och UNICEF rekommenderas spädbarn att helammas i sex månader för att därefter introduceras till mer fast föda och delammas upp till två års ålder eller längre (www.who.se). Helamning innebär enligt WHO att barnet endast får bröstmjolk förutom D-vitaminsdroppar samt eventuella läkemedel. Enligt det Svenska livsmedelsverket bör spädbarn helammas i sex månader, för att därefter introduceras till mer fast föda och delammas upp till ett år eller längre (www.livsmedelsverket.se). Socialstyrelsens rekommendationer avseende amning

överensstämmer med livsmedelsverkets (www.socialstyrelsen.se;
www.livsmedelsverket.se).

Sammanställningar av antropologiska studier genomförda i utvecklingsländer visar en biologisk amningslängd på mellan två och ett halvt och sju år (Dettwyler, 2004). Det finns belägg för att amningslängden hamnar i det intervallet även i västvärlden om avvänjningen från bröstet får vara barnstyrd (Sugarman & Kendall-Tarkett, 1995; Dettwyler, 2004).

Trots väldokumenterade hälsofördelar och tydliga internationella och nationella rekommendationer minskar den totala amningsfrekvensen i Sverige. Andelen ammande mammor har stadigt minskat sedan 2004. Under åren 2004-2008 sjönk andelen helt eller delvis ammade barn med nästan sex procentenheter till 66,5 procent. Under 2008 delammades 17 procent av svenska barn jämfört med 19 procent år 2004 (www.socialstyrelsen.se).

Internationellt och nationellt saknas definition av långtidsamning. I denna uppsats definieras långtidsamning som amning ett år eller längre vilket innebär att barnet, förutom bröstmjolk, även får modersmjölksersättning, välling eller annan kost. Denna definition baseras på den statistik Socialstyrelsen redovisar (www.socialstyrelsen.se) vilken visar att amning över ett års ålder är normavvikande då färre än 20 % av svenska barn ammas vid ett års ålder.

AMNINGENS FÖRDELAR

Amning innebär fördelar för såväl barn som mor. Hos barn som ammas är infektionsfrekvensen lägre än hos barn uppfödda på modersmjölksersättning. Det gäller för såväl diarréer, övre- och nedre luftvägsinfektioner, urinvägsinfektioner och öroninfektioner (Bai, Middlestad & Peng, 2009; Kylberg et al, 2009). Amning har också långsiktiga hälsofördelar för barnet och studier har visat att amningslängden har positiv effekt på prevalensen för obesitas hos barn senare i livet (Grummer-Strawn & Mei, 2004; Mayer-Davis, Rifas-Shiman., Zhou., Hu, Colditz, & Gillman, 2006). Övervikt är en bidragande faktor till diabetes typ II samt hypertoni (Mayer – Davis et al, 2006).

Vidare har amning, för barnet, en skyddande effekt emot astma och eksem (Kull m. fl, 2010) neonatal sepsis, nekrotiserande enterokolit samt bakteriell meningit (American

Academy of Pediatrics, 2005). Enligt Jones, Steketee, Black, Bhutta, Morris (2003) är mortaliteten lägre för de barn som helammas än de barn som delammas samt att helamning i sex månader och därefter delamning till 11 månaders ålder har visat sig vara den enskilt viktigaste preventiva åtgärden för minskad barnadödlighet i 42 låginkomst- och medelinkomstländer.

”Nallen i psykologin” är en svensk prospektiv studie vars syfte var att undersöka barns användning av övergångsobjekt såsom ”snuttefilt”, napp eller nalle. Studien omfattade 147 barn där fin- och grovmotorik, verbal och social förmåga undersöktes för att göra en allmän utvecklingsbedömning. Studien visade på ett väldigt starkt samband mellan amningslängd och utvecklingsbild vid fem års ålder. Det var tydligt att de barn som ammat längre än åtta månader klarade sig avsevärt bättre i den skolförberedande femårsundersökning än de som ammat kortare tid eller inte alls. Dessutom visade studien att färre långtidsammade barn hade behov utav övergångsobjekt (Viberg & Viberg, 2003).

För modern har amning ett antal skyddande effekter. Kylberg et al (2009) beskriver hur risken att drabbas av bröstcancer minskar med amningstidens längd och att de kvinnor som ammat under sammanlagt minst 24 månader hade 28 % lägre risk att drabbas av bröstcancer jämfört med kvinnor som aldrig ammat. Steube, Rich-Edwards, Willet, Manson & Mitchell (2005) påvisar i sin studie att helamning har positiva effekter på modern. De konstaterar att amning kan ha visst skydd mot typ II diabetes och att varje år av helamning reducerade risken att drabbas av typ 2 diabetes med 37 %, medan de som delammade reducerade risken med 24 % i förhållande till de som inte ammat alls.

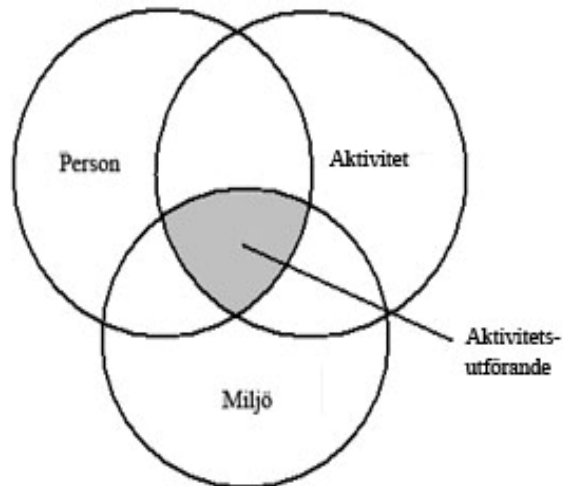
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER FÖR STUDIE OM LÅNGTIDSAMNING

Denna magisteruppsats utgår från två olika teoretiska perspektiv: dels Canadian Model of Occupational Performance, dels anknytningsteori i syfte att förstå företeelsen långtidsamning.

PERSON, MILJÖ, AKTIVITET (PEO)

PEO är en modell som ursprungligen utformats till att användas inom arbetsterapi. Modellen som är utarbetad i Kanada, *Canadian Model of Occupational Performance*, även förkortad PEO, Person, Environment, Occupation. Modellen beskriver samspelet mellan person (person), miljö (environment) och aktivitet (occupation). Enligt modellen påverkar dessa tre områden varandra ömsesidigt och resulterar i utförandet av en aktivitet (Occupational performance).

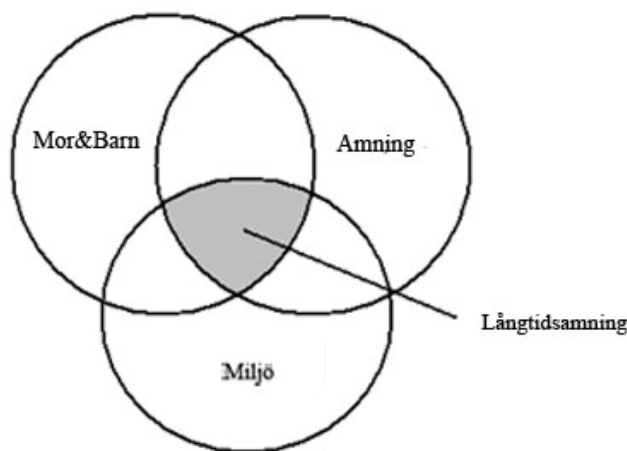
Modellen används för att illustrera sambandet mellan personen och miljön där hon lever och de aktiviteter som hon utför. *Aktivitetsutförandet* är resultatet av den dynamiska interaktionen mellan dessa och refererar till möjligheten att välja och på ett tillfredställande sätt utföra aktiviteten i enlighet med kulturen och på ett lämpligt sätt tillgodose sig själv och leva ett gott liv. Med *person* menas i modellen den enskilda individen som är en aktiv individ. Varje person är unik och kan själv ta beslut, har förmåga att förändra och är en social och spirituellt individ som är formad och formas av miljön han eller hon lever i. *Miljön* är en bred term som inkluderar kulturella, institutionella, fysiska och sociala komponenter. Miljön är alltså den kontext och de situationer där personen eller individen lever i samspel med det fysiska (naturen), psykosociala (familj, vänner), kulturen och samhället. Personen är engagerad i aktiviteter som interagerar med miljön. Miljön är den kontext inom vilket aktiviteten kan utföras. Miljön influerar aktiviteten som i sin tur är influerad av personens sätt att agera, individuellt eller kollektivt. Person, miljö och aktivitet kan inte ses separat. Förändring inom ett område ger förändring inom samtliga områden (Townsend, 1997). Nedan figur över PEO-modellen demonstrerar hur de olika områdena inte är separerade utan influerar varandra.

Figur 1. PEO-modellen I: “*Enabling Occupation: An occupational therapy perspective*”, sida 47, av E. Townsend (Ed.), 1997, Ottawa: CAOT.

PEO-modellen vid långtidsamning

PEO-modellen kan användas som en teoretisk modell för att förstå långtidsamning. Att amma är i allra högsta grad en aktivitet som vid varje tillfälle påverkas av miljön, aktiviteten i sig och personen. Då denna uppsats handlar om barnet och modern som tillsammans utför en aktivitet så talar vi om personer. Samspelet mellan mor och barn kan påverka utförandet av aktiviteten och ett fungerande respektive icke-fungerande samspel kan hindra respektive främja amning. Miljön vid långtidsamning utgörs av såväl den fysiska miljön exempelvis landet, staden de bor i liksom hemmet eller förskola där aktiviteten utförs som av den sociala kontexten (familj, vänner och kultur) där modern och hennes barn lever. Miljön med familj och vänner kan påverka utförandet av aktiviteten. Exempelvis om en partner inte tycker att barnet bör ammas längre än en viss tid kan det vara svårt för mamman att fortsätta amma även om hon skulle vilja. Aktiviteten amning påverkas även av personfaktorer såsom mjölkstockning hos mamman, barnet kan ha problem med att suga, mamma kan ha smärtor i bröstet eller andra svårigheter som gör att utförandet av amningen hindras. Schematisk bild av hur långtidsamning kan tillämpas i PEO-modellen demonstreras i figur 2:

Figur 2. PEO - modellen applicerad på långtidsamning.

ANKNYTNINGSTEORIN OCH LÅNGTIDSAMNING

Anknytningsteorins upphovsman är den engelske barnpsykiatern och psykoanalytikern John Bowlby som levde mellan 1907–1990. Anknytningsteorin bygger på flera teoriområden: utvecklingspsykologi, objekt- relationsteori och evolutionsbiologi och handlar om människan som en social varelse som behöver andra människor för att (över)leva (Hindberg, Broberg, Falk & Risholm-Mothander, 2007). Som anknytningsbeteende räknas alla beteenden med funktion att säkerställa närhet till en omvårdnadsperson i synnerhet i situationer där fara hotar. Detta beteende är särskilt tydligt under tidig barndom men det karaktäriserar människan genom hela livet (Bowlby, 1979).

Efter att ha studerat effekten hos barn som separerats från föräldrar, exempelvis i samband med sjukhusvistelser, presenterade Bowlby i slutet av 1960-talet första delen i trilogin »Attachment and loss». Trilogin beskriver anknytningens betydelse för människans utveckling och hur separationer, vanvård och försummelse tidigt i livet kan få konsekvenser för den fortsatta utvecklingen. Teorin betonar att människan föds med en evolutionsbiologiskt grundad genetisk förprogrammering för att under sitt första levnadsår knyta an känslomässigt till en eller ett par vårdare. Anknytningens ändamål är att underlätta för barnet att utforska världen under rimligt säkra betingelser. En konsekvens av anknytningens evolutionsbiologiska bas som har stor betydelse, inte minst kliniskt, är att barn inte kan låta bli att knyta an. Anknytningen liknar prägling hos andra djurarter på så sätt att den sker automatiskt (»instinktivt») och oavsett vårdarens lämplighet. Det faktum

att ett barn har knutit an till sin förälder säger därför inget om vårdarens lämplighet. Kvaliteten på anknytningen kan således variera kraftigt, bl. a beroende på hur lyhört och samstämt det känslomässiga samspelet mellan barnet och dess vårdare är (Broberg, 2000).

Bowlbys efterföljare Mary Ainsworth som levde mellan åren 1913-1999 bidrog till anknytningsteorin genom att på 1970-talet empiriskt börja studera olika typer av anknytningsstrategier som barnet använder, beroende på relationen till sina anknytningsfigurer. Hon beskrev riktlinjer för att identifiera typerna "trygg", "otrygg/undvikande" och "otrygg/ambivalent" beroende på barnets beteende gentemot sina föräldrar vid ett års ålder i en mild stressande situation, den så kallade ”*strange situation*”. Ainsworth visade att detta var relaterat till föräldrarnas sensitivitet och responsivitet på barnets signaler under det första levnadsåret (Arcus, 2001).

Anknytningsforskaren Anders Brobergs forskning bygger på Bowlbys och Ainsworth teorier. Broberg, Granqvist, Ivarsson & Risholm - Mothander (2006) beskriver att det som utmärker en anknytningsrelation är att den som är anknuten söker trygghet, tröst och beskydd hos sin anknytningsperson. Föräldraegenskaper som bidrar till barnets trygga anknytning är: *Lyhördhet*, vilket innebär en förmåga att tolka sitt barns signaler utifrån den specifika situationen och kunna värdera vilket svar som är bäst för barnet just nu (Broberg et al, 2006). *Acceptans* är också en viktig egenskap och innebär exempelvis att en förälder kan tycka mindre bra om vissa sidor hos barnet, uppskattar kanske inte allt vad barnet gör men förmedlar ändå till barnet att hon accepterar barnet fullt ut. *Samarbete* innebär att kunna förhandla. En förälder som är inställd på förhandling söker lösningar som bägge kan acceptera. Hon är mer inställd på att vägleda än att kontrollera sitt barns beteende. *Tillgänglighet* innebär föräldrarnas förmåga att vara både psykiskt och fysiskt närvarande i barnets vardag vilket är betydelsefullt. För det lilla barnet innebär det att inte behöva vänta på närhet och kroppskontakt, för det lite äldre barnet betyder det att väntan är anpassad till vad barnet klarar av (Broberg et al, 2006).

För att förstå långtidsamning har anknytningsteorin valts som teoretisk utgångspunkt. I denna uppsats beskrivs det på följande sätt: Amningen kan bäst beskrivas som en relation som bygger på känslomässig samstämmighet mellan mor och barn. Barn söker bröstet för att dia av flera orsaker där endast en utav dem handlar om hunger (Kylberg et al, 2009). Mamman tröstar, lugnar och umgås med barnet genom amningen. Genom den nära

kroppskontakt som amningen ger förstärks barnets trygghet vilket ger barnet möjlighet att utforska sin omgivning under säkra betingelser. Långtidsamning innebär att göra sig såväl fysiskt som psykiskt tillgänglig för sitt barn och lyhörd för dess behov. Dessa föräldraegenskaper, lyhörhet och tillgänglighet, har en positiv inverkan på anknytningsprocessen (Broberg et al, 2006).

I en prospektiv australiensk studie av 7223 mor-barnpar har Strathearn, Mamun, Najman & O'Callaghan (2007) visat hur prevalensen av vanvård av barn, utförd av modern, ökar när amningslängden minskar. Vidare såg man att risken för att ett barn skulle utsättas för vanvård var 2.6 gånger högre om barnet inte hade blivit ammat eller ammats mindre än fyra månader. Genom amningen skapar modern en närmare relation med sitt barn. Genom ögonkontakt, lyhördhet och beröring samt den prolaktin- och oxytocinfrisättning som sker vid amning skapas det speciella band som leder till att forskarna i studien drar slutsatsen att amning är en utav flera skyddande faktorer mot vanvård. Enligt en studie gjord av Britton, Britton & Gronwaldt (2010) konstaterades att mödrar som valde att amma eller hade intentionen att amma uppvisade ökad känslighet inför spädbarnets signaler vilket enligt författarna kan ge trygg anknytning. De mödrar som ammade längre under barnets första levnadsår hade en högre känslighet än de mödrar som ammade kortare tid. Dessa fynd visar enligt författarna på en länk mellan trygg anknytning och amning (Britton et al, 2010).

TIDIGARE FORSKNING OM FAKTORER SOM PÅVERKAR AMNINGSLÄNGD

I syfte att erhålla kunskap om tidigare forskning relaterat till långtidsamning gjordes en litteratursökning i databaserna Scopus, Cinahl samt Pubmed. De sökord som användes var: attitudes and longterm breastfeeding, extended breastfeeding och long term breast feeding som ensamt sökord. Även manuella sökningar utfördes. Internetsidorna amningshjälpen.se, socialstyrelsens hemsida samt WHO's hemsida har också använts. De funna artiklarna är baserade på studier utförda i Sverige, Nordamerika samt Australien.

Forskning visar på ett flertal faktorer som påverkar amningslängden. Bland dessa finns moderns ålder, utbildningsnivå, socioekonomisk status, tidigare amningserfarenheter

(Alexander, Dowling & Furman, 2010; O'Brien, Buikstra & Hegney, 2008), rökning (Alexander et al, 2010), barnets hälsotillstånd samt förlossningssätt och graviditetstid vid förlossning (Wallby & Hjern, 2009; Ekström, Widström & Nissén, 2003; Dennis, 2001; Kirkland & Fein, 2003; Dettwyler, 2004).

Att barnet är friskt och föds vaginalt i fullgången tid hänger samman med längre amningsperiod (Wallby & Hjern, 2009; Ekström, Widström & Nissén, 2003; Dennis, 2001; Kirkland & Fein, 2003; Dettwyler, 2004). Mödrar som fött barn vaginalt ammade dessutom oftare än de mödrar som blivit förlösta med kejsarsnitt (Wallby & Hjern, 2009). Rökande mödrar ammar mer sällan och slutar i regel att amma tidigare än icke-rökare vilket man har funnit i såväl svenska studier (Wallby & Hjern, 2009; Ekström et al, 2003) som i amerikanska studier (Dennis, 2001; Alexander et al, 2010). Att åldern är en betydande faktor bekräftas av ett flertal studier där man sett att mödrar över 25 års ålder ammar längre (Wallby & Hjern, 2009; Ekström et al, 2003; Kirkland & Fein, (2003). Även en högre utbildningsnivå hänger samman med längre amningsperioder (Dennis, 2001). I en studie (Dettwyler, 2004) där man studerat kvinnor som ammat i minst tre år var detta mest vanligt förekommande bland medel- och överklasskvinnor som arbetade utanför hemmet och hos kvinnor med högskole- eller universitetsutbildning.

En studie genomförd i Sverige har påvisat att kvinnor som stannat längre tid på BB och de barn som sög på bröstet inom en timma efter förlossningen också hel- och delammade längre, detta gällde dock i större utsträckning barn till omfödorskor. Däremot fanns det inga signifikanta skillnader i amningslängd mellan förstfödorskor och omfödorskor (Ekström et al, 2003). Det finns studier som visar att så mycket som 25 % av de kvinnor som påbörjat amning slutar att amma inom loppet av sex veckor. Orsaken till amningsstoppet var brist på självförtroende och upplevd svårhet med amning i kombination med bristande bemötande från hälso- och sjukvårdspersonal. De mödrar som fick råd och stöd av barnmorskan på BB upplevde att det blev lättare att amma. samt att deras eget självförtroende gällande amning att stärktes (Sheehan, Schmid & Barclay, 2009; Avery, Zimmerman, Underwood & Magnus, (2009). Avery et al (2009) har funnit att ytterligare faktorer till amningsstopp är att mödrarna tidigt skall ut i arbetslivet igen.

Samhällets attityder till amning spelar stor roll för kvinnans beslut att amma och hur länge hon gör det. Även orsaker såsom mödrarnas erfarenhet av amning har visat sig vara

väsentligt. Har kvinnan själv blivit ammad eller haft syskon som ammats är chansen större att hon själv ammar sina barn. Kvinnor som valt att ge sina barn bröstmjölkersättning har generellt en uppfattning om att amning är svårt. De hade antingen egen tidigare erfarenhet av komplicerad amning eller så antog man bara att det var svårt och jobbigt. Täta amningar och oro över att barnet inte fick tillräckligt med mjölk var andra orsaker till amningsstopp (MacFadden & Toole, 2006).

I en kanadensisk studie gjord av Semenick, Loiselle & Gottlieb (2008) introducerades begreppet BSE "breastfeeding confidence/self efficacy". Här påvisas att mödrar med låg BSE i större utsträckning upplever sig ha otillräckligt med mjölk till sitt barn jämfört med kvinnor med högt BSE vilka rapporterar färre amningsproblem (Semenick et al, 2008; Avery et al, 2009). Högt BSE hänger samman med ökad amningslängd (O'Brien et al, 2008). En vanligt förekommande anledning till att tidigt börja med modersmjölkersättning är kvinnans upplevelse av att amning är svårt snarare än ett frivilligt val (Semenick et al, 2008).

Den vanligaste orsaken till amningsstopp eller introduktion av ersättning är otillräckligt med bröstmjölk (Dennis, 2001; Avery et al, 2009). Dennis (2001) konstaterar dock att det är osannolikt att särskilt många kvinnor verkligen har otillräcklig mjölkproduktion eftersom flertalet studier indikerar att endast 1-5% av alla kvinnor har sådana fysiologiska svårigheter.

BARNES UPPLEVELSER AV LÅNGTIDSAMNING

Enbart en studie har identifierats som beskriver barnens upplevelser av att ammas länge. Denna är utförd i Australien och bygger på observationer av mor och barn samt intervjuer av barnen som vid intervjutillfället fortfarande ammade (Gribble 2007). Barnen har, med sina mödrar som stöd, fått svara på frågor om amningsupplevelse. Barnen beskrev att amningsstunden gav dem tröst, närhet, att det var mysigt, och att de tyckte om att "gosa" med mamma. En del barn ammade också då de var hungriga, det gjorde dem sömniga (de ammade då i samband med nattningsritualen). Utöver detta så beskrev de hur de tyckte om smaken av bröstmjölk, exempelvis så jämfördes den med smaken av choklad, jordgubbar, fruktsallad, mjölk, banan eller helt enkelt att den var godare än glass. Studien visar att mödrarna ammade längre tid än vad som var planerat från början. Mödrarna

beskrev att barnet inte ville sluta ammas då barnet njöt så av amningsstunderna samt att mödrarna själva blivit medvetna om amningens fördelar och fått kunskap om biologisk amningslängd som enligt antropologiska sammanställningar är mellan 2,5 och 7 år (Gribble 2007).

PROBLEMFÖRMULERING

Vår forskningsgenomgång visar att det saknas kunskap om långtidsamning. Studier visar att amning och amningslängd påverkas av utbildningsnivå, ålder samt livsstilsfaktorer så som rökning. Andra faktorer som kan påverka amningslängden är mödrars upplevelse av att ha otillräckligt med mjölk, amningsstöd, samt avsaknad av tilltro på sig själv egen förmåga att klara av att amma. Enligt befintlig litteratur verkar dessa faktorer tillsammans med samhällets attityder gentemot långtidsamning vara det som ligger till grund för moderns beslut att fortsätta amma eller avsluta amningen. Det finns gott om väldokumenterade hälsofördelar med att amma samtidigt som det inte finns någon forskning som indikerar att dessa hälsofördelar skulle upphöra vid ett års ålder. Snarare finns studier som visar att långtidsamning är förenat med hälsofördelar. Det finns mycket lite identifierad forskning kring långtidsamning. Samhälleliga förväntningar och attityder påverkar amningslängden och därför är det viktigt att undersöka vilka attityderna till långtidsamning är bland mödrar.

SYFTE

Syftet är att undersöka mödrars attityder till långtidsamning så som de uttrycks på en Internetsida för föräldrar och blivande föräldrar.

METOD

Studien har en induktiv, kvalitativ, retrospektiv ansats där internetdiskussioner gällande långtidsamning analyserats med manifest innehållsanalys.

URVAL OCH DATAINSAMLING

Data valdes att samlas in på internet då det är ett socialt medium där miljontals människor dagligen är aktiva genom att söka kunskap och diskutera olika frågor. Upplevelsen av att kunna säga vad som helst utan att det kan härledas tillbaka till den som sagt det gör att det blir lättare att tala fritt.

Data samlades in via hemsidan familjeliv.se. Den är Sveriges största sajt för dem som planerar och väntar barn. Sajten startades ursprungligen av föräldrar för att ge stöd, råd och fylla olika behov. Familjeliv.se ingår i Stampengruppens sajter vilka sammanlagt har 400 000 besökare i veckan (www.familjeliv.se). Ett central ämne på familjeliv.se är amning. De trådar som valts ut till denna studie är de som specifikt berört ämnet långtidsamning. En tråd är ett separat diskussionsforum inom hemsidan där man diskuterar en specifik fråga genom att skriva inlägg.

Texter från trådar kring långtidsamning samlades in under juni månad 2010. För att identifiera de trådar som berörde ämnet långtidsamning gjordes en sökning på ordet långtidsamning i hemsidan. Fyra trådar berörde ämnet och innehöll totalt 2018 inlägg. Kriteriet för att ingå i studien var att inlägget kom från mödrar till ett eller flera barn samt att det skulle behandla långtidsamning. Detta resulterade i 202 inlägg författade av totalt 108 mödrar. Vissa mödrar skrev ett inlägg medan andra skrev ett flertal inlägg. Dessa inlägg är författade under alias varför mödrarna är fullständigt anonyma.

DATAANALYS

Som analysmetod av insamlad textdata valdes manifest innehållsanalys såsom den beskrivs av Graneheim & Lundman (2004). Syftet med innehållsanalys är enligt dessa författare att identifiera såväl manifest dvs. det som är sagt konkret, samt latent innehåll, dvs. det som beskriver den underliggande mening i det som direkt uttrycks, detta för att identifiera mönster (Graneheim & Lundman, 2004).

Tillvägagångssättet är följande; texten läses igenom ett flertal gånger för att skapa en helhetsbild av analysmaterialet, en känsla för helheten. Meningar innehållande viktig information som är relevant för syftet identifieras i texten. Dessa meningar kallas

meningsbärande enheter och kondenseras sedan i syfte att korta ner texten men ändå bevara innebörden. Kondensering reducerar långa meningar till enkla meningsenheter. Det innebär att några få ord eller kortare meningar formuleras utan att innebörden förloras. Det är viktigt att i hela analysfasen försäkra sig om att man i alla analyssteg relaterar till kontexten. De kondenserade meningsenheterna grupperas i teman och subteman eller kategorier och underkategorier för att tydliggöra det centrala budskapet i analysmaterialet. I denna studie har tema och subtema används för att beskriva innehållet i materialet (Graneheim & Lundman, 2004).

Ett word-dokument skapades av all text från de fyra trådarna. Detta skrevs ut i pappersformat. Texten lästes igenom flera gånger för att skapa en helhetsbild av analysmaterialet. Endast de inlägg som berörde ämnet långtidsamning och där det framkom eller var känt att diskutanten var mamma analyserades. Analysen skedde i fem steg. Första steget innebar att analysera inläggen följt av steg två, steget att identifiera meningsbärande meningsenheter. Det tredje steget innebar en kondensering av de meningsbärande enheterna. Det fjärde steget innebar att en tolkning av underliggande mening görs. Det sista steget var att skapa subteman och teman utifrån de kondenserade meningsenheterna (Graneheim & Lundman, 2004). Exempel över analysstegen presenteras i tabellen i bilaga 1.

FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN

Forskning är viktigt för samhällets och för individernas fortsatta utveckling. Lika viktigt som det är att forskning bedrivs är det att forskningen inriktas på viktiga och väsentliga frågor liksom att den håller en hög kvalitet och standard. Detta kallas för forskningskravet. De individer i samhället som utgör grunden för forskning får ej kränkas fysiskt eller psykiskt, ej heller bli förödmjukade eller på något sätt kränkta och är på detta sätt skyddade av s.k. individskyddskravet. Detta är utgångspunkten för forskningsetiska överväganden. Vid forskning på Internet där informationsinhämtningen sker på offentliga sidor där uppgiftslämnarna är anonyma kan individskyddskravet bortses. Stora delar av Internet är offentliga och till för allmänheten. En offentlig handling kan ses av alla och användas av alla och då uppgiftslämnaren är anonym kan heller ingen skada ske. Man kan diskutera det faktum att de personer på nätet där fakta tas kanske inte har tänkt att det som de skriver

skall användas i forskningssyfte och därför är det ett etiskt dilemma, men å andra sidan om det forum på internet där forskaren tagit sina fakta faktiskt är en offentlig handling så måste denna kunna användas. Enligt Research ethics Guide-Lines for Internet research får de handlingar som är offentliga användas till forskning utan informerat samtycke (Forskningsetiska komitéén, 2010).

Sajten Familjeliv, är ett offentligt forum där diskutanterna i och med sitt medlemskap klart och tydligt informeras om att det är just ett offentligt forum där vem som helst i hela världen kan ta del av deras skrivna ord i såväl forum som gästbok. Vidare uppmanas medlemmarna att ” *ha som tumregel att endast lämna ut uppgifter du också skulle vara beredd att annonsera inför publik på torget där hemma. Är du ok med att partnern, chefen, mamma eller grannen läser vad du skriver?*”

Ytterligare medlemsvillkor som diskutanterna på forumet informeras om är: "*Familjeliv tar inget ansvar för Medlemmens eller andras användande av Tjänsterna eller för information eller data som Medlemmen eller andra registrerar, publicerar, kopierar, mottar, skickar eller gör tillgänglig på annat sätt*" (www.familjeliv.se).

Helsingforsdeklarationen är en förklaring av de etiska principerna för medicinsk forskning som omfattar människor och är ett grundläggande dokument inom forskningsetik. Helsingforsdeklarationen innehåller fyra forskningsetiska huvudprinciper. Krav på information, samtycke, konfidentialitet och rätten att avbryta sin medverkan närhelst de önskar. Helsingforsdeklarationen innefattar två krav. Kravet på ny kunskap som är viktigt för individens och samhällets utveckling samt kravet på skydd av individen mot all form av kränkning, fysisk, psykisk och annan skada i samband med forskning. Dessa krav kan komma i konflikt med varandra och måste då vägas mot varandra. Denna vägning och gränserna diskuteras i Helsingforsdeklarationen (Codex, 2010).

Dessa ovanstående etiska principer ligger till grund för denna studie vars utformning gör att den inte behöver prövas hos etiknämnden. Detta då studien är gjord på offentlig information som kan läsas och användas av alla. Vidare säger etikprövningslagen att ett arbete som görs inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå inte behöver etikprövas (SFS 2008:192). Forskningspersonsinformation har ej delats ut då det ej finns någon att dela ut den till.

Risk och nyttaanalys

Detta är en retrospektiv studie där mödrars åsikter har analyserats i ett senare skede än då inläggen skrevs och i ett större sammanhang. Risken för integritetskränkning bedöms vara obefintlig i och med det faktum att informanterna är anonyma, Det enda inklusionskriteriet är att deltagarna har uppgivit sig vara kvinnor och att de har fött barn.

RESULTAT

Analysen resulterade i sex tema underbyggda av 16 subteman avseende mödrars attityder till långtidsamning. Ett exempel på hur analysen och teman utvecklades ges i tabellen i bilaga 1. Teman med underteman presenteras i tabell 1. I det följande presenteras, i löpande text, resultatet utifrån respektive huvudtema med tillhörande subteman vilka tydliggörs med hjälp av citat.

Tabell 1: Översikt av resultat

Tema 1.	Tema 2.	Tema 3	Tema 4	Tema 5	Tema 6
Amma så länge mor och barn trivs men inte hur länge som helst	Kroppen tillhör kvinnan	Amning är för spädbarn	Långtidsamning är privat	Häls fördelar för både mor och barn	Mammans ego styr
Subteman					
Amningen är barnstyrd Den biologiska amningslängden styr Amning bygger på ömsesidighet En stark personlig gräns för hur länge amningen är av positiv betydelse för barnet	Brösten är sexuella redskap. Kroppen är privat	Långtidsamning är märkligt då det inte fyller någon funktion Amning är mat Långtidsamning förminskar barnet	Gör det men jag vill inte se det Väcker känslor av obehag	Långtidsamning ger trygga och intelligenta barn Långtidsamning är av positiv emotionell betydelse för barnet Positiva fysiologiska hälsoeffekter	Mammans behov Mamma gör sig oundgänglig för barnet

TEMA 1. AMMA SÅ LÄNGE MOR OCH BARN TRIVS MEN INTE HUR LÄNGE SOM HELST

I detta tema med dess fyra subteman presenteras diskutanterns attityder där en variation i uppfattning allt från att mor och barn bestämmer själva hur länge amningen bör upprätthållas, medan andra anser att det finns en yttre gräns för hur länge. I detta tema refererade diskutanterna vid upprepade tillfällen till forskning. Detta för att ge stöd åt uppfattningen om långtidsamning som något positivt.

Amningen är barnstyrd

I detta subtema framkommer uppfattningar om att amningen primärt är för barnets skull och att mamman därför fortsätter att amma, för att barnet har behov utav det.

#172. *"Barnets behov går först. Långtidsamning är naturligt"*.

#11 *"Långtidsamning innebär att vara lyhörd inför barnets behov och dess förmåga att själv styra amningen"*.

Den biologiska amningslängden styr

Under detta subtema beskrivs hur ökade kunskaper om amningens och bröstmjölakens effekter samt biologisk amningslängd stärkte kvinnorna i deras beslut att fortsätta amma sina barn. Här anses den biologiska amningslängden styra amningsnormen snarare än samhällsideal.

#25. *"Den naturliga amningslängden är viktig även i vårt samhälle"*

#4. *"Den biologiska amningslängden styr för vad som är ok"*

Amningen bygger på ömsesidighet

Under detta subtema beskrivs uppfattningen att amningen bygger på ett samspel mellan mor och barn och så länge bägge parter trivs finns inget hinder till långtidsamning.

#610. *"Det är en amningsrelation. När den ene vill sluta så slutar man fast med respekt för den andres behov"*.

En starkt personlig gräns för hur länge amning är av positiv betydelse för barnet

I detta subtema beskrivs attityden till att amma längre än vad samhällsnormen medger som

positiv men det finns samtidigt en mycket bestämd uppfattning om när ett barn bör sluta amma. Åldersgränsen för detta var starkt personlig och inte baserad på fakta.

#139. *"Så länge det känns bra för mamma och barn. Max 2 år"* (som svar i en tråd med frågeställningen: Hur länge är det ok att amma sitt barn?).

#123. *"Barn äldre än 4 år har inget behov av att ammas"*

TEMA 2. KROPPEN TILLHÖR KVINNAN

Under detta tema med två tillhörande subteman beskriver diskutanterna kroppen som privat och bröstet som sexuella redskap. Bortsett från spädbarnsamning är bröstet inte till för barnet utan för kvinnan själv.

Bröstet är sexuella redskap

Bröstets huvudsyfte anses vara sexuell njutning och att låta ett småbarn suga på bröstet beskrivs som oförenligt med detta

#887. *"MINA bröst är inte till för att amma, jag ammade för att jag ville ge henne "det viktigaste" av amningen. men när jag inte ammar så är mina bröst mer centrum i sexuell syfte, och jag tycker det känns äckligt helt enkelt att mitt barn ska använda det som nån slags snutte! usch!"*.

#175. *"Finns nog inte heller någon man som finner det attraktivt att sin kvinna ammar ett barn som kan knäppa loss bh själv"*.

Kroppen är privat

En uppfattning är att kroppen inklusive bröstet är privata och något som kvinnan önskar ha ifred.

#52. *"Spädbarnsamning är ok, därefter är bröstet privata"*

#23. *"jag vill ha min kropp ifred"*

TEMA 3. AMNING ÄR FÖR SPÄDBARN

I detta tema sammanfattas uppfattningarna där det gemensamma är att amning och bröstmjölk anses vara till för spädbarnet som inte kan äta fast föda ännu. Långtidsamning beskrivs som någonting som hindrar barnets psykiska utveckling och självständighet.

Långtidsamning är märkligt då det inte fyller någon funktion

Uppfattningen är att amning handlar om att tillgodose det lilla barnets behov. Förmågan att äta fast föda, förflytta sig självständigt och/eller förmåga att verbalisera behov anses som tecken på att amningen blivit överflödig

#29. *"långtidsamning är märkligt, det finns ingen anledning"*

#8. *"Finns ingen anledning att långtidsamma i Sverige"*

#607. *"Olustigt att amma barn som kan be om det själva"*

Amning är mat

Uppfattningen att amning är mat samt att amningens enda syfte är att dämpa hunger anges i detta subtema. Det finns också en uppfattning att barnets behov av närhet och tröst bör erbjudas på annat sätt än genom amning.

#45. *"Amning är mat och till för bebisar. Amning som tröst binder barnet till mamman och kan inte bli tröstad på samma sätt av andra".*

#69. *"Amning är bara mat"*

#402. *"Meningslöst att amma ett barn som kan äta egen mat".*

Långtidsamning förminskar barnet.

En annan uppfattning är att långtidsamning begränsar barnets förmåga till utveckling och självständighet. Amningen uppfattas som något som håller kvar barnet i bebisstadiet.

#763. *"Långtidsamning begränsar barnets utveckling, barnet behöver frigöra sig. Närhet får de på andra sätt"*

#109. *"Långtidsamning förminskar barnet och stoppar utveckling och hindrar självständighet"*

TEMA 4. LÅNGTIDSAMNING ÄR PRIVAT

I detta tema med dess två subteman diskuteras negativa attityder till långtidsamning. Här visas en variation där långtidsamning å ena sidan beskrivs som något som åtminstone inte bör utföras offentligt till att å andra sidan väcka starka känslor av äckel och tvivel om den ammande kvinnans intentioner med långtidsamningen.

Gör det men jag vill inte se det

En uppfattning är att långtidsamning ej skall utföras offentligt då omgivningen reagerar med skepticism. Åsikten att amningsstunden är för intim för att vara till allmän beskådan framträdde under detta subtema.

#88. *"Offentlig långtidsamning konstigt"*

#190. *"Offentlig långtidsamning är provocerande"*

Väcker känslor av obehag

En annan åsikt är att långtidsamning är något sjukt och perverst. Här anses att de mödrar som långtidsammar sina barn gör detta enkom för att behaga sig själva.

#158. *"Långtidsamning är sjukt och perverst. Endast för att behaga mamman"*

#65. *"Mammor som långtidsammar är det något fel på"*

#500. *"Äckligt att amma ett barn när det är så stort att det kan gå"*

TEMA 5. HÄLSOFÖRDELAR FÖR BÅDE MOR OCH BARN

Under detta tema med dess tre subteman beskrivs det hur såväl bröstmjölakens fysiologiska effekter som amningens psykologiska effekter är viktiga även för småbarn och deras mödrar. Kunskap om bröstmjölakens sammansättning och amningens effekter var bidragande orsak till beslutet att fortsätta amma. I detta tema refererade diskutanterna vid upprepade tillfällen till forskning. Detta för att ge stöd åt uppfattningen om långtidsamning som något positivt.

Långtidsamning ger trygga och intelligenta barn

Under detta subtema framkommer uppfattningen att långtidsamning ger tryggare och intelligentare barn.

#26. *"Långtidsamning ger tryggare och intelligentare barn än genomsnittet pga lång och stark anknytning, närhet och bröstmjolk"*

Långtidsamning är av positiv emotionell betydelse för barnet

Amningsstunden upplevs främja anknytningen och är ett alternativ till kramar och gos. Amningsstunden ger barnet en möjlighet att koppla av och få närhet och trygghet.

#414. *”Bröstmjölken är nyttig och amningen är en underbar stund där barnet blir bekräftat, kan koppla av och tillsammans reflektera över dagen”.*

#471. *”Amningsstunden hjälper barnet att varva ner och främjar vår anknytning. Häls fördelarna gör att jag vill amma”.*

#255. *Långtidsammar för mitt barns skull. Amning är bra för mer än närhet, det främjar utvecklingen”*

Positiva fysiologiska hälsoeffekter

Bröstmjölken fysiologiska hälso fördelar beskrivs under detta subtema som fortsatt betydelsefulla även efter spädbarnstiden vilket gjorde att mödrarna valde att fortsätta amma.

#81. *”Bröstmjolk är en hälsodynamit”*

#21. *Nyttigt, bra för immunförsvaret att amma länge”*

TEMA 6. MAMMANS EGO STYR

I detta tema med dess två subteman diskuteras långtidsamning som mammans behov snarare än barnets. Långtidsammande mödrar påstås ha en stark önskan att vara betydelsefulla och outhärliga för barnen. Det är de långtidsammande mödrarnas behov och önskemål som styr amningslängden.

Mammans behov

Under detta subtema tydliggörs uppfattningen att det är moderns behov som styr amningslängden.

#878. *”långtidsamning är ett behov som mamman har och inte kan göra sig av med”*

#138. *”långtidsamning är mammans behov”*

Mamma gör sig outhärlig för barnet

Detta subtema beskriver uppfattningen att det är den långtidsammande moderns starka önskan om att känna sig betydelsefull och att göra sig själv outhärlig för barnet som ligger bakom motivet att långtidsamma.

#85. ”Långtidsamning syftar till att göra mamman outhärlig för barnet och stöta bort pappan”

#2. ”långtidsamning är att hindra och göra sig själv outhärlig”

RESULTATDISKUSSION

Sex teman framkom av mödrars uppfattningar kring långtidsamning såsom det diskuterats på hemsidan Familjeliv.se, se tabell 1.

I resultatet framträder två teman, tema ett samt tema fem, där attityden till långtidsamning i huvudsak är positiv. Ytterligare fyra teman identifierades. Dessa beskriver hur långtidsamning har en negativ innebörd i något avseende. Det gemensamma för samtliga teman var att amning i allmänhet och långtidsamning i synnerhet var förknippat med starka känslor.

Resultatet visar att de mödrar som var positivt inställda till långtidsamning ammade för att tillgodose barnets behov, oavsett om behovet är av fysiologisk eller psykologisk karaktär. Attityderna som speglas i tema ett och fem är att vara känslig och lyhörd inför sitt barns signaler. De beskriver att deras barn har ett behov av att ammas – oavsett åldern på barnet. Mödrarna, i synnerhet de som själva långtidsammat, hade generellt stor kunskap om amning och bröstmjölken häls fördelar och de refererade vid ett flertal tillfällen till forskning i sina inlägg. Mödrarnas kunskap om att bröstmjölken är fortsatt nyttig för barnet även efter första levnadsåret var också en bidragande faktor till den kvarhållna amningen. Det påståendet kan styrkas av forskning där Grummer-Strawn et al (2004) och Mayer-Davis (2006) har konstaterat att bröstmjölken har positiva effekter ju längre amningen kvarhålls. I resultatet framgick inte under vilken tidsperiod de tillägnat sig amningskunskapen. Möjligen kan det vara så att de sökt information och kunskap för att kunna motivera sitt beslut att amma längre än vad normen medger inför en många gånger ifrågasättande omgivning.

Mödrarna i tema ett och fem beskriver hur amningen är gynnsam för även de lite större barnens anknytning. Mödrarna beskrev hur amning, oavsett barnets ålder, stärkte anknytningen. Vad gällde långtidsamning beskrevs det hur amningsstunden, exempelvis,

fungerade som en återanknytning efter en lång dag ifrån varandra med arbete och dagis. Enligt Britton et al (2010) associerades högre sensitivitet hos modern med längre amningsduration under barnets första levnadsår. Enligt författarna visar dessa fynd på en länk mellan trygg anknytning och amning (Britton et al, 2010). Detta ger stöd åt mödrarnas upplevelse att långtidsamning främjar anknytningen. Det gemensamma för mödrarna i dessa teman var att de såg amningen som mer än ett matningstillfälle.

Möjligt är det så att dessa mödrar befinner sig i en kontext där synen på amning är mer tillåtande. Denna tes stöds av en studie som visar att miljön är en betydande faktor för amningslängden (McFadden & O'Toole, 2006). Forskarna såg i sin studie hur kvinnors attityder till amning påverkades av attityder i deras omgivning. Vad familj och vänner ansåg om amning var betydelsefullt för mödrarna.

Tema tre, fyra och sex belyser negativa attityder till långtidsamning. I tema tre ges det uttryck för hur det är behovet av mat som amningen bör tillfredsställa. Behovet av exempelvis tröst eller annan fysisk närhet bör barnet få tillgodosett på annat vis. Flera av mödrarna gav uttryck för att amning förminskar barnet och hindrar dess frigörelse. I tema fyra speglas attityder där mödrarna beskriver långtidsamning i variationer från ”gör det men jag vill inte se det” till ”det är äckligt och perverst”. Attityden här samt i tema sex var att långtidsammande mödrar ammar för sin egen tillfredsställelse. Det gemensamma för mödrarnas attityder var att amning är för spädbarn. Ingen av mödrarna har själva långtidsammat. Under dessa teman ansågs mödrarnas egna personliga uppfattning och/eller erfarenhet som tillräcklig evidens även i de fall då de blev hänvisade till forskning som visade på motsatsen till deras påstående.

En möjlig förklaring till dessa negativa attityder kan vara att mödrarna befinner sig i en kontext/miljö där deras uppfattningar om långtidsamning stöds av såväl den fysiska som den kulturella miljön. I en sådan tänkbar miljö är det också sannolikt att deras attityder inte heller omprövas i exempelvis ett möte med en långtidsammande mamma. Detta resonemang stärks av PEO-modellen vilken beskriver hur person, miljö och aktivitet inte kan ses separat utan påverkar varandra ömsesidigt (Townsend, 1997). Vad som faktiskt ligger till grund för mödrars negativa attityder gentemot långtidsamning är svårt att veta. Det finns ingen identifierad forskning som belyser attityder till långtidsamning.

Tema två belyser attityden att kroppen tillhör kvinnan. Under detta tema beskrivs det hur kroppen upplevs som privat och bröstet som till för sexuell njutning. Detta beskrivs som oförenligt med långtidsamning. Möjligheten finns att mödrarna har svårt för den förändring av bröst och kropp som amning innebär. Kanske upplever de svårigheter att förena rollen som ammande mamma med rollen som sexuell varelse. Detta resonemang stöds av Johnston-Robledo, Wares, Fricker & Pasek (2007) som undersökte attityder till amning och självobjektivering bland unga högskolestudenter i USA. Resultatet visade att kvinnornas självobjektivering (vilket innebär att individen har införlivat ett yttre perspektiv på sin kropp) var associerad med aspekter av amning som speglar sexualisering av bröstet. Enligt Rodriguez-Garcia & Frazier (1995) kan kulturella föreställningar om det kvinnliga bröstet som ett primärt sexuellt objekt vara en av de mest inflytelserika faktorerna i en kvinnas beslut att inte amma.

I resultatet var det tydligt hur mödrarnas kunskap om amning och bröstmjolk varierade. Därför är det oerhört väsentligt att dagens kvinnor får rätt information och utbildning vad gäller biologisk amningslängd och amningsrelationens- samt bröstmjolkens fördelar även för större barn. Detta för att öka möjligheten för mödrar att fatta välinformerade beslut om hur länge de önskar att amma sina barn. Det är oerhört angeläget för barnmorskan att hon, i ett tidigt skede i kontakten med den gravida och/eller nyförlösta kvinnan tar sig tid att ta reda på kvinnans amningskunskap, önskemål och amningssjälvförtroende. Vad barnmorskan ytterligare bör ha i åtanke är den miljö kvinnan befinner sig i och som påverkar amningslängden. Att fånga upp de mödrar vilka befinner sig i en miljö där deras önskan om att hålla kvar amningen inte stöds är värdefullt. Detta för att erbjuda det stöd och den information den enskilda kvinnan behöver för att kunna amma i den utsträckning hon och hennes barn önskar. Att se varje blivande mamma, lära känna henne och att med respekt för hennes önskemål och med stor kunskap hjälpa henne att upprätthålla amningen så länge som hon önskar är en viktig uppgift som åligger barnmorskan. Att det, statistiskt sett, framförallt är yngre rökande (Wallby & Hjern, 2009) och lågutbildade kvinnor (Dennis, 2001) som ammar kortast tid är en vetskap som barnmorskan bör ha med sig i sitt dagliga arbete.

METODDISKUSSION

Manifest innehållsanalys är den metod som är mest lämpad för insamling av data på webben då analysmaterialet är korta inlägg. Enligt Hsieh och Shannon (2005) är innehållsanalys en flexibel och pragmatisk metod som kan ge forskaren en rikare förståelse för fenomenet som undersöks. Enligt Hsieh & Shannon (2005) kan innehållsanalys användas på olika sätt. Det som är viktigt att klargöra innan analysen startar är att veta vilken ansats som skall användas. Hsieh & Shannon (2005) beskriver tre olika ansatser för innehållsanalys; konventionell innehållsanalys vilken innebär att kategorier, subteman och teman utkristalliseras under analysens gång, direkt innehållsanalys där teori och data redan finns som guide i kodningen och summativ innehållsanalys där ord räknas och jämförs för att därefter söka förståelsen av den underliggande kontexten.

I denna studie används manifest innehållsanalys vilket Hsieh & Shannon (2005) kallar för konventionell innehållsanalys. De påpekar att en av riskerna med denna typ av innehållsanalys är att man kan förlora den rätta innebörden genom att man genom hela analysfasen inte relaterar till kontexten vilket gör att resultatet inte blir tillförlitligt (Hsieh & Shannon, 2005). I denna studie motverkades detta genom att ständigt gå fram och tillbaka mellan de olika analysstegen.

Att välja ut meningsbärande enheter är ett kritiskt moment där misstaget att välja för stora eller för små enheter kan göras. Väljs för stora enheter finns risken att de innehåller mer än en företeelse och väljs för små enheter blir dessa fragmentariska istället och viktig information missas. Då inläggen kortas ner och kondenseras föreligger ingen direkt tolkning utan det sker en systematisk analys av materialet vilket gör att analysen av datamaterialet blir mer hanterligt (Graneheim & Lundman, 2004). Tema indelningen är ett svårt moment, dessa bör vara fullständiga och ömsesidigt uteslutande och bara höra till ett relevant tema (Graneheim & Lundmark, 2004). Här görs viss tolkning och Graneheim & Lundman (2004) menar att ett visst mått av tolkning förekommer men i större eller mindre utsträckning. I denna studie lästes analysmaterialet igenom flera gånger för att få en förståelse för känslor och attityder som kan vara svåra att sätta ord på. Dessa skall speglas så realistiskt som möjligt. Det är först när materialet är sammanställt och därefter läses igen som eventuella justeringar kan göras.

Internet är ett forum där mycket information och mängder med chattforum finns där människor kan diskutera olika saker. Däremot är det svårt att veta om personen i fråga är den som han eller hon utger sig för att vara. Trolig målgrupp för denna studie är mödrar som ammat, ammar eller valt att inte amma annars skulle man nog inte valt att diskutera på sajten. Stora grupper går att nå med lätthet vilket gör Internet oslagbart som forum för informationshämtning.

För att studera attityder till långtidsamning skulle andra metoder kunna användas såsom exempelvis intervju- och enkätstudie. Fördelen med att analysera inlägg på Internet är att det medför anonymitet och att sannolikheten är större att personen talar fritt. Att intervjuva mammor om långtidsamning kan vara en känslig fråga och mamman kan då välja att inte svara eller att avböja deltagande i undersökningen. Däremot skulle följdfrågor kunna ställas under en intervju för att lättare få en förståelse för forskningsfrågan. Samma antal mödrar skulle inte kunna delta i en intervjustudie som vid en undersökning på Internet. Däremot vid en enkätstudie kan större grupper undersökas men skillnaden är att enkäten har styrda frågor medan att på Internet talar personen fritt. Det finns fördelar och nackdelar med samtliga metoder men manifest innehållsanalys är en bra metod att använda för att besvara vår forskningsfråga. Att förlägga undersökningen till Internet ger en hög tillgänglighet och de mödrar vars inlägg använts visar frispråkighet och en livlig diskussion kring ämnet.

Validitet i kvalitativa studier benämns tillförlitlighet eller trovärdighet. Dessa kontrolleras fortlöpande genom hela forskningsprocessen med ständig kontroll av resultatens trovärdighet och tillförlitlighet. Detta för att få kvalitet i arbetet som helhet och i resultatet (Graneheim & Lundman, 2004). Det finns risk för övertolkning av resultaten men genom att vi var två under hela analysprocessen och ständigt diskuterad kondensering, teman och subteman fram och tillbaka kan detta leda till ökad trovärdighet. Vidare användes citat för att ytterligare belysa resultatet och även tabell för att visa hur analysen gått tillväga. Detta för att öppet visa hur metoden använts och även detta kan ge ökad trovärdighet.

KONKLUSION

De mödrar som långtidsammar grundar sina argument på vetenskapliga rön till skillnad från dem som är negativt inställda vilka baserar sina attityder på en allmän negativ inställning i det svenska samhället. Det är rimligt att anta att långtidsammande mödrar måste söka kunskap och basera sig på vetenskap för att försvara sig mot den tydligt negativa inställning som finns i vårt samhälle.

Det är viktigt för barnmorskor att identifiera de faktorer som påverkar attityden till amning i allmänhet och långtidsamning i synnerhet då samhälleliga attityder påverkar den enskilda kvinnans val avseende amningslängd. Det är oerhört väsentligt att dagens kvinnor får rätt information och utbildning vad gäller biologisk amningslängd och amningsrelationens samt bröstmjölken fördelar även för småbarn. Detta för att öka möjligheter för mödrar att fatta kunskapsbaserade beslut om hur länge de önskar- och vågar amma sina barn, trots rådande amningsnorm. Vi hoppas att denna uppsats kan ligga till grund för ytterligare forskning i ämnet långtidsamning.

REFERENSER

Alexander, A., Dowling, D., Furman, L. (2010). What do Pregnant Low-Income Women Say About Breastfeeding? *Breastfeeding Medicine* 5(1), 17-23.

American Academy of Pediatrics, Policy Statement: Breastfeeding and the Use of Human Milk, Feb 2005),

Avery, A., Zimmerman, K., Underwood, P., Magnus, J. Confident Commitment Is a Key Factor for Sustained Breastfeeding. *Birth* 36(2) 141-148.

Bai, Y.K., Middlestadt, S.E., Joanne Peng, C-Y, Fly, A.D., (2009). Psychosocial factors underlying the mother's decision to continue exclusive breastfeeding for six months: an elicitation study. *Journal of human Nutrition and Dietetics* 22 134-140.

Bowlby, J., (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock Publications Limited. London

Britton J R., Britton, H L., Gronwaldt V. (2010).Breastfeeding Sensitivity and Attachment. *Pediatrics*. 27, 1436-1443.

Broberg, A., (2000). *Forskning kring anknytning: Belägg för betydelsen av samspelet mellan förälder och barn*. Läkartidningen 97(25)

Broberg A, Granqvist P, Ivarsson T, Risholm - Mothander P (2006). *Anknytningsteori – betydelsen av nära känslomässiga relationer*. Falköping: Natur och Kultur.

C-L, Dennis (2002)., Breastfeeding Initiation and Duration: A 1990-2000 Literature Review. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing* 12(1), 12-32.

Dettwyler K-A (2008). When to wean: biological versus cultural perspectives. *Clinical Obstetrics and Gynecology*. 47:712-723).

- Ekström, A., Widström, A-M., Nissen, E (2003) Duration of Breastfeeding in Swedish Primiparous and Multiparous Women. *Journal of human Lactation*, May; 19(2), 172-178.
- Gardner, L M., Eidelman, A L, (2005) American Academy of Pediatrics, Policy Statement: Breastfeeding and the Use of Human Milk, Vol 115 (496-506).
- Graneheim, U.H., Lundman, B. (2004) Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education today*, 24, 105-112.
- Gribble K D. (2008). Long-term breastfeeding; changing attitudes and overcoming challenges. *Breastfeeding review: professional publication of the nursing Mother's Association of Australia*, 16(1) 5-15
- Gribble K D. (2007). "As good as chocolate' and 'better than ice cream': how toddler, and older, breastfeeders experience breastfeeding. *Early Child Development and Care*, 179: 8, 1067-1082
- Grummer-Strawn, L. M., & Mei, Z. (2004). Does Breastfeeding Protect Against Pediatric Overweight? Analysis of Longitudinal Data From the Centers for Disease Control and Prevention Pediatric Nutrition Surveillance System [Elektronisk version]. *Pediatrics*, 113(2), 81-86.
- Hindberg, B., Broberg, A., Falk, K., Risholm-Mothander, P. (2007). *Att knyta an, en livsviktig uppgift – om små barns anknytning och samspel*. Skriftserie 2007:5, Stiftelsen Allmänna barnhuset. 2:a uppl
- Hsie, H-F., Shannon, S E. (2005). Three approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research* 15(9), 1277-1288.
- Jones, G., Steketee, R W., Black, R E., Bhutta, Z A., Morris, S S. (2003). How Many Child deaths can we prevent this year? *The Lancet* 362, 65-71.
- Johnston-Robledo, I., Wares, S., Fricker, J & Pasek, L. (2007). Indecent Exposure: Self-

objectification and Young Women's Attitudes Toward Breastfeeding *Sex Roles* 56 (7-8), 429-437.

Kirkland L V, Fein B S, (2003). Characterizing Reasons for Breastfeeding Cessation throughout the First Year Postpartum Using the Construct of Thriving. *Journal of Human Lactation*, 19:278-285.

Kull I, Melen E, Alm J, Hallberg J, Svartengren M, van Hage M, Pershagen G, Wickman M, Bergström A. (2010). Breast-feeding in relation to asthma, lung function, and sensitization in young school children. *Journal of Allergy and Clinical Immunology* 1(125),1013-1019.

Kylberg E, Westlund AM, Zwedberg S. (2009). *Amning idag*. Stockholm: Gothia förlag.

Mayer-Davis, E. J., Rifas-Shiman, S. L., Zhou, L., Hu, F. B., Colditz, G. A., & Gillman, M.W. (2006). Breast-Feeding and Risk for Childhood Obesity: Does maternal diabetes or obesity status matter? [Elektronisk version]. *Diabetes Care*, 29(10), 2231-2237.

McFadden A, Toole G. (2006). Exploring women's views of breastfeeding: a focus group study within an area with high levels of socio-economic deprivation. *Maternal and Child Nutrition*. 2: 156-168.

O'Brien, M., Buikstra, E., Hegney, D. (2008). The influence of psychological factors on breastfeeding duration. *Journal of Advanced Nursing* 63(4), 397-408.

Rodriguez – Garcia, R., Frazier, L. (1995) Cultural Paradoxes Relating to Sexuality and Breastfeeding. *Journal of Human Lactation*. 11(2), 111-115.

Semenic S, Loiselle C, Gottlieb L, (2008). Predictors of the Duration of Exclusive Breastfeeding Among First-Time Mothers. *Research in Nursing & Health*. 31:428-441.

Sheehan A., Schmied V., Barclay L (2009). Women's experiences of infant feeding support in the first 6 weeks post-birth. *Maternal and Child Nutrition*.5: 138-150.

Strathearn, L., Mamun, A A., Najman J M., O'Callaghan, M J. (2006). Does Breastfeeding Protect Against Sustained Child Abuse and Neglect? A 15- Year Cohort Study. *Pediatrics* 123(2), 483-493.

Stuebe AM., Rich-Edwards JW., Willett WC., Manson JE, Michels KB.(2005). Duration of lactation and incidence of type 2 diabetes. *JAMA*, 294:2601–10.

Sugarman M, Kendall-Tackett KA. (1995). Weaning Ages in a Sample of American Women who Practice Extended Breastfeeding. *Clinical Pediatrics*. 34:642-64

Svensson K, Nordgren M. (2002). *Amningsboken*. Natur och Kultur

Townsend, E., Stanton, S., Law, M., Polatajko, H., Baptiste, S., Thompson- Franson, T., Kramer, C., Swedlove, F., Brintell, S., Campanile, L. (1997). *Enabling Occupation - An occupational therapy perspective*. Ottawa: CAOT.

Viberg L, Viberg M. (2003). *Nallen i psykologin: en prospektiv studie med fokus på barns användning av övergångsobjekt*. (Akademisk avhandling). Lund: Sociologiska institutionen.

Wallby, T., Hjern A. (2009). Region of birth, income and breastfeeding in a Swedish community. *Acta Paediatrica*, 98: 1799-1804.

Socialstyrelsen (2008). Amning av barn födda 2006. Hämtad från [www 2010-06-04. http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8711/2008-125-12_200812512_rev.pdf](http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8711/2008-125-12_200812512_rev.pdf)

WHO (2008). Rekommendationer amning. Hämtad från www 2010-05-27.

http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241597890_eng.pdf

Arcus, D (2001) Encyclopedia of Psychology. Hämtad från www 2010-05-27.

(http://findarticles.com/p/articles/mi_g2699/is_0003/ai_2699000364/).

Livsmedelsverket (2009). Amning och barns hälsa. Hämtad från www 2010-06-04.

<http://www.slv.se/sv/grupp1/Mat-och-naring/Kostrad/Ammande/Amning-och-barnets-halsa>

Socialstyrelsen (2010). Amning och föräldrars rökvanor – barn födda 2008: Hämtad från
www 2010-11-15.

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18098/2010-8-2.pdf>

WHO (2004). Promoting proper feeding for infants and young children. Hämtad från www
2010-06-10. <http://www.who.int/nutrition/topics/infantfeeding/en/>

Codex (2010). Hämtad från www 2010-08-10. www.codex.vr.se/forskningmanniska.shtml

Bilaga 1 Översikt över metodanalys.

Meningsenhet	Kondenserad meningsenhet Beskrivning nära text	Kondenserad meningsenhet Tolkning av underliggande mening	Subtema	Tema
<p>Så länge som både mamman och barnet trivs med det tycker jag så att jag kunde inte rösta på nåt utav alternativen 😊 Finns forskning som visar att den naturliga amningstiden rent biologiskt för människor varierar mellan 2 och 5 år. Och att barn slutar utav sig själva att vilja amma när dom blir tillräckligt stora.</p>	<p>Naturlig amningslängd 2- 5 år. Barn slutar själva amma när dom är tillräckligt stora. Amma så länge mamma och barn trivs</p>	<p>Barn slutar självmant amma. Låta den naturliga amningslängden styra. Amma så länge man trivs</p>	<p>Den biologiska amningslängden styr.</p>	<p>Amma så länge mor och barn trivs men inte hur länge som helst.</p>
<p>JAG anser att man ska vara klar på amningsfronten då men dömer inte andra föräldrar som ammar länge. Jag skulle inte kunna tänka mig att amma min 3,5 åring som jag har. Det känns inte rätt... hon är flicka och ingen bebis längre.. Men som sagt, jag dömer inte andra mammor...</p>	<p>Jag anser att man skall vara klar på amningsfronten då (2 år). Jag skulle inte kunna tänka mig att amma min 3,5 åring, känns fel. Hon är ingen bebis.</p>	<p>Amning är för bebisar</p>	<p>Långtidsamning är märkligt då det inte fyller någon funktion</p>	<p>Amning är överflödigt då barnet kan äta annan mat.</p>
<p>Vad är det som är bra med att amma barn vid denna höga ålder som 2-4 år? Enligt mig har inte barnet behov av detta utan det är mamman som har ett behov som hon inte kan göra sig av med.</p>	<p>Enligt mig har barnet inget behov av detta utan det är mamma som har det och hon kan inte göra sig av med det.</p>	<p>Långtidsamning är ett behov som mamman har och inte kan göra sig av med</p>	<p>Mammas behov</p>	<p>Mammans ego styr.</p>
<p>Jag har aldrig förstått grejen med att amma längre än 6-8 månader. Bröstmjölken är ju till för barnet tills den kan äta vanlig mat. Efter det har väl bröstmjölken ingen funktion eller? Eller ammar man längre bara för närhet? Jag ammar min dotter pga det sägs vara bättre med bröstmjolk än ersättning fram tills hon kan äta vanlig mat.</p>	<p>Jag har aldrig förstått grejen med att amma längre än 6-8 månader. Bröstmjölken är ju till för barnet tills det kan äta vanlig mat efter det har det väl ingen funktion? Eller ammar man längre bara för närhet?</p>	<p>Amning är bara mat</p>	<p>Amning är mat</p>	<p>Amning är överflödigt då barnet kan äta annan mat.</p>